

PEDAGOGICKÁ PSYCHOLOGIE

jaro 2014

Mgr. Zuzana Kročáková

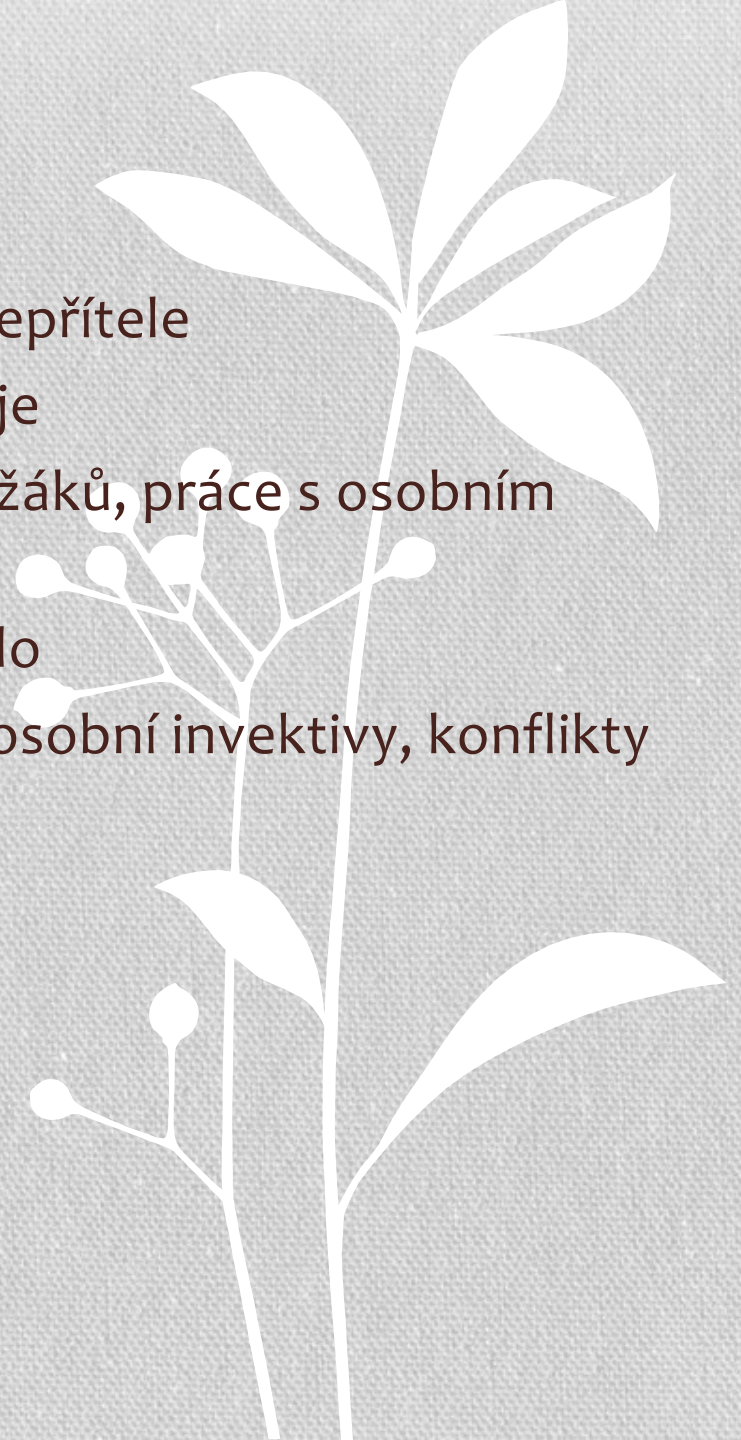
cíl předmětu

- ... být užitečný
- ... být inspirací

NAVRHOVANÁ TÉMATA

- jak udělat z rodiče partnera a neudělat nepřítele
- co je to vědomé řízení třídy, jak to funguje
- jak vytvářet a posilovat vnitřní motivaci žáků, práce s osobním cílem
- jak pracovat s hodnocením, aby pomáhalo
- jak zvládat obtížnější situace – námitky, osobní invektivy, konflikty
- co pomáhá k udržování kázně
- stress management

RODIČE

Přátelé, či nepřátelé školy?

Desatero pro komunikaci s rodiči

• **Autor:** Bohumíra Lazarová

Následujících deset dobře míněných podnětů pro zlepšení komunikace učitele s rodiči není v žádném případě úplným výčtem všeho hlavního, co by se měl učitel snažit mít v komunikaci s rodiči na paměti. Smyslem je upozornit na některé základní a typické okolnosti komunikace s rodiči a podnítit učitele k tomu, aby se na základě svých zkušeností i studia pokusili tento výčet učinit úplnějším a pro svou praxi dobře uplatnitelným.

1. Stop imperativu

Vždy (snad kromě krajních případů ohrožujících život či zdraví dítěte) lze usilovat o partnerský vztah, i když se na počátku může zdát, že je to nemožné. I vztahy se vyvíjejí. K navození rovnocenného vztahu nepřispívají imperativy „musíte“, „je nutné abyste“... apod., je užitečnější je nahrazovat podmiňovacími výrazy typu „měli bychom“, „zdá se, že by bylo dobré“... apod.

2. Usnadnit porozumění

Je přirozené, že každý člověk nahlíží na svět jinak a svým individuálním způsobem mu rozumí. Porozumění rodiči lze usnadnit ověřujícími formulkami: „Jestli jsem vám dobře rozuměl“... „myslíte to tak, že...“ „je to tak?“... apod.

3. Vhodné naladění rodičů

Vhodný výběr prostředí (s možností volně se posadit) a uvítací přivítání s oceněním („Jsem ráda, že jste si udělali čas“.... „Ráda vás vidím a oceňuji vaši ochotu“...) pomůže odstranit napětí a případně nedůvěru, a povzbudit rodiče ke spolupráci.

4. Začátek a konec pozitivní

Pro navození důvěry je užitečné začínat oceněním a pochvalou pro rodiče i dítě (vždy se něco najde), prostřední část rozhovoru věnovat problémům a nesnázím a závěr rozhovoru doporučením, optimistickému naladění, pozitivnímu přeznačkování (rodičů i sebe sama) a vyjádření víry v lepší budoucnost.

Desatero pro komunikaci s rodiči

5. Společné dohody

Větší naději na úspěch mají postupy a doporučení, kterým rodič věří, které sám vysloví, kterých je spoluvůrcem. Rodičovskou kreativitu v tomto směru lze povzbudit slůvky: „A zkoušeli jste už něco...“, „Co byste doporučovali...“, „Kdy se vám již podařilo...“, „Jak to vidíte vy?...“

6. Čas

Naslouchání je mnohdy užitečnější než mluvení. Je třeba nejprve rozumět a pak teprve mluvit. Pro vlastní bezpečí (i pro informovanost rodičů) bývá rozumné předem se s rodiči dohodnout společně na stráveném čase. Není neslušné předem upozornit: „Jsem ráda, že vám mohu nyní věnovat 10 minut“... „představuji si naši konzultaci asi na půl hodiny, můžeme pokračovat příště...“

7. Společné problémy

Učitel hovořící o problému žáka se tak stává součástí tohoto problému. Snad bude tedy přirozenější užívat při hovoru o problému první osobu množného čísla. („Měli bychom se možná pokusit o...“, „Co myslíte, že bychom ještě mohli...“)

8. Raději neradíme

Opatrně s radami všeho druhu. Učitel radí, je-li o to výslovně požádán a je-li k tomu kompetentní.

9. Nevědět není ostuda

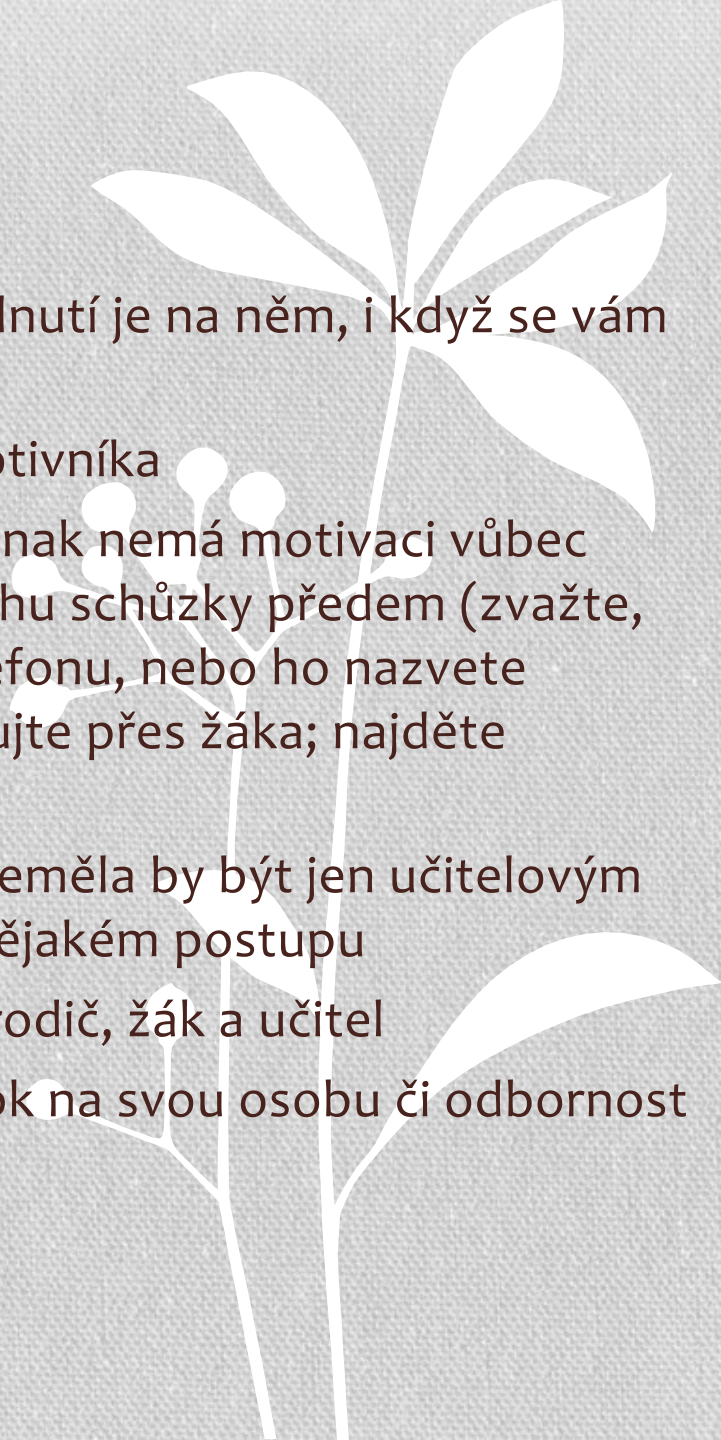
Není hanbou nevědět nebo nepřiznat chybu. Obojí je lidské a možné. Důležité je uvědomit si svojí odpovědnost, snažit se odstraňovat nejen následky, ale zejména příčiny chyb, aby nedocházelo k jejich opakování. Pro opakovanou chybu se hledá omluva mnohem obtížněji.

10. Nehledejme viníka

Hledání viníka těch či jiných potíží dítěte bývá k ničemu (hledání příčin a hledání viníka není totéž). Zaměřme se raději na budoucnost.

rodič jako partner

- rodič je za dítě zodpovědný, konečné rozhodnutí je na něm, i když se vám nelíbí, musíte ho akceptovat
- je lepší mít rodiče na své straně, než jako protivníka
- rodič musí cítit z vaší strany respekt a úctu, jinak nemá motivaci vůbec přijít, to mj. znamená – informujte ho o obsahu schůzky předem (zvažte, pojmenujete-li problém konkrétně už do telefonu, nebo ho nazvete obecněji), aby se mohl připravit; nekomunikujte přes žáka; najděte důstojný prostor a čas atp.
- schůzka musí směřovat k řešení problému, neměla by být jen učitelovým stěžováním si, ideální výsledek je shoda na nějakém postupu
- zvažte uspořádat schůzku „ve třech“, tedy rodič, žák a učitel
- nevnímejte každou námitku či dotaz jako útok na svou osobu či odbornost
- více na: <http://www.rodicevitani.cz/>

VĚDOMÉ ŘÍZENÍ TŘÍDY

Jak to dělat?

Co mi to může přinést?

Vědomé neřízení třídy?

Popište, co učitelka
dělá/nedělá a co to ve třídě
způsobuje?

Taková běžná hodiny matematiky

- <http://youtu.be/QjMxpnqBN3g>

Jaké činnosti řízení třídy zahrnuje?

K čemu by mělo řízení třídy sloužit?

Není tvrzení učitel je manažer jen prázdnou frází?

Styl řízení třídy záleží na tom...

... co jsem se naučil

- strategie
- postupy
- metody
  - odkoukané
  - napodobené
  - ověřené

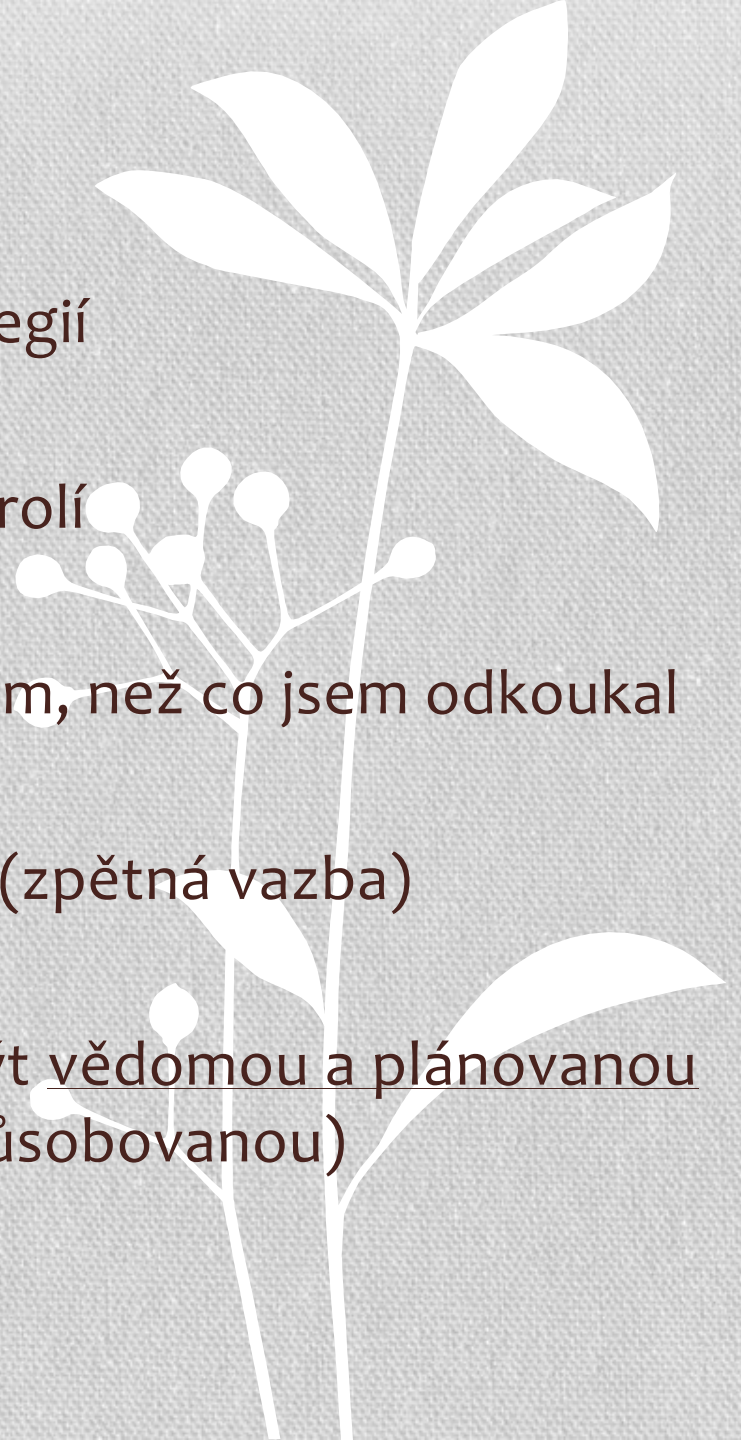
vědomá rozhodnutí i reakce
vycházející z temperamentu

... kdo jsem

- jaké mám zkušenosti
- jak vnímám sám sebe
- jak vnímám své povolání a poslání v něm obsažené
- jak vnímám své studenty, jací jsou a kým jsou pro mne
- čemu věřím
- jakými myšlenkovými východisky se řídím
- od koho se učím, koho považuji za vzor
- k čemu směřuji, co považuji ve své práci za cíl(e)

Co z toho vyplývá?

- ✓ existuje jen málo univerzálních strategií
- ✓ učitel balancuje mezi autenticitou a rolí
- ✓ styl by měl kopírovat spíš to, kdo jsem, než co jsem odkoukal
- ✓ měl bych se hodně učit sám od sebe (zpětná vazba)
- ✓ řízení (management) třídy by měl být vědomou a plánovanou strategií (stále reflektovanou a přizpůsobovanou)

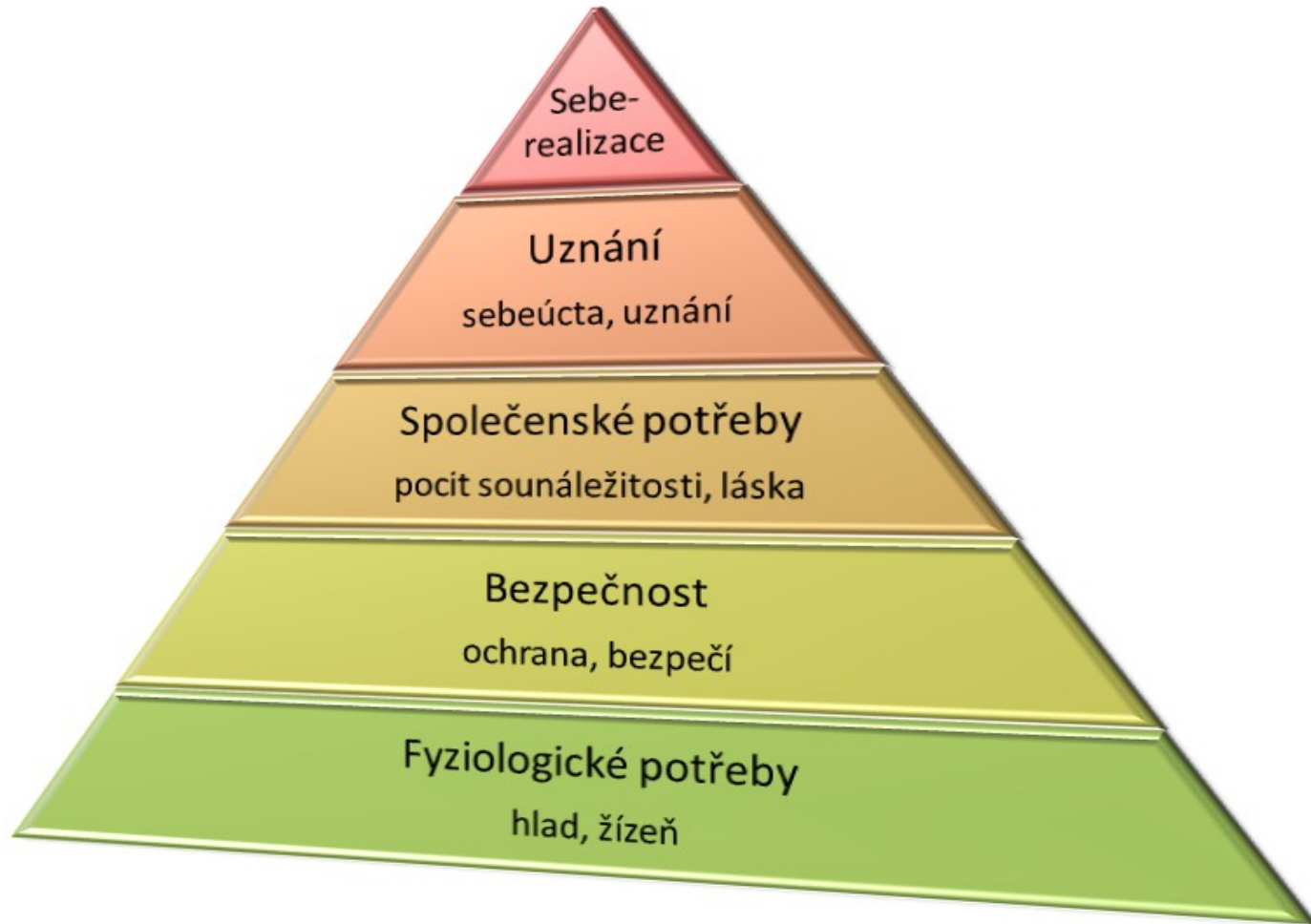

Jak vytvářet a posilovat vnitřní motivaci žáků

Práce s osobním cílem

Pyramida potřeb podle Maslowa

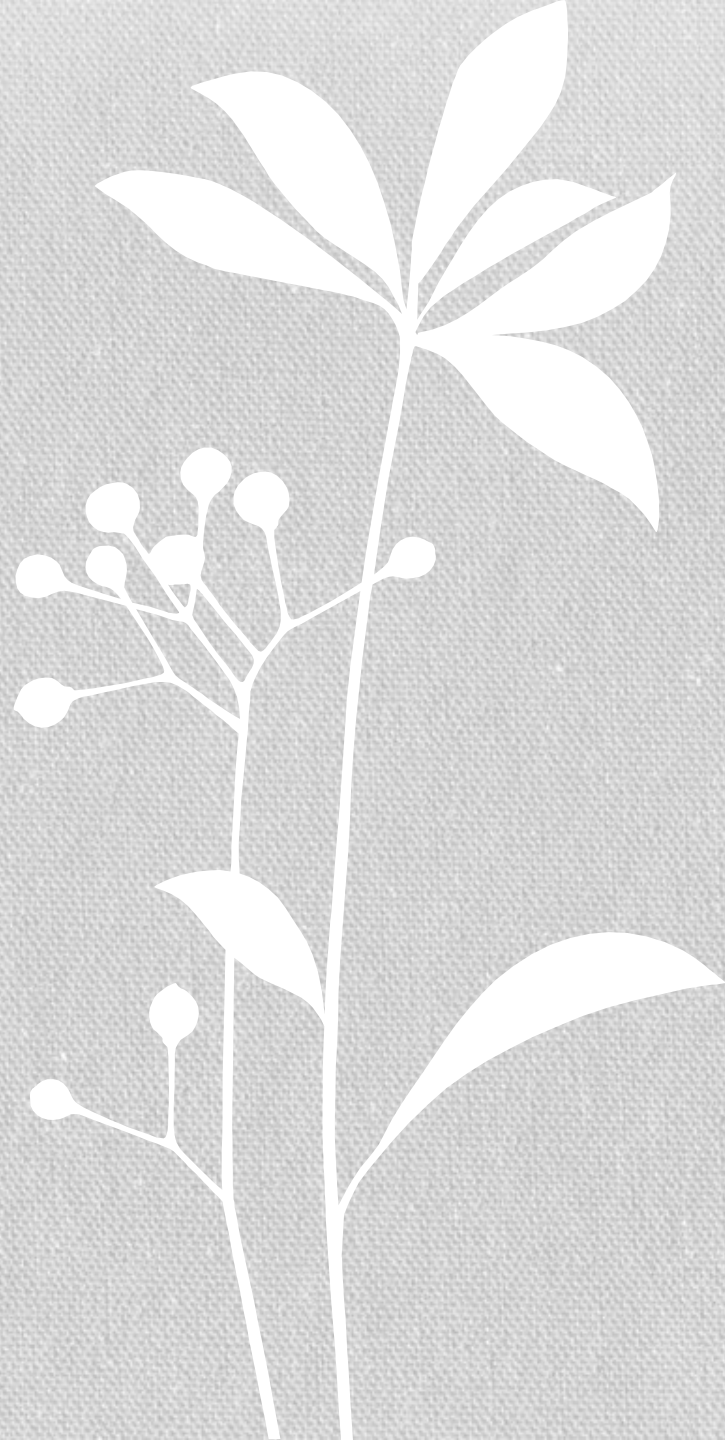
Maslowova pyramida potřeb

Pyramida potřeb podle Maslowa

Co z ní vyplývá pro výuku?

Proč jste se někdy v životě učili
něco, co jste se učit nemuseli?

Jaká by měla být škola, do které
byste chodili, i kdybyste nemuseli?

Co motivuje k učení?

Práce s cílem jako motivací („koučování“)

1. ujasnit si směřování své výuky na úrovni tvrdých i měkkých dovedností – profil absolventa
2. formulovat je jako cíle časových či učebních úseků (dle S.M.A.R.T. metody)
3. mít je na paměti při vytváření dílčích cílů pro jednotlivé hodiny (učivo)
4. **představovat dílčí i celkové cíle studentům a vysvětlovat jim jejich smysl**
5. naučit studenty stanovovat si cíle
6. nechat studenty, ať si v rámci učiva stanovují osobní cíle pro určité období (např. čtvrtletí)
7. pracovat v rámci výuky s osobními cíli studentů
8. reflektovat ve výuce ne/úspěchy při dosahování osobních i celkových cílů; event. cíle znovu formulovat

